

ЭПИ КЕПИН БИР КАФТ УНИ БИР ДУНЁ ОШ ҚИПАДИ

3-бетда

ХОРИЖПИК КҲЁВ ёхуд ким кимни танламоқда?

5-бетда

ГУПНИ ТИКАНГА АЙПАНТИРМАНГ

6-бетда

Ош ва

Оила соғлом ва бахтли бўлса, бутун жамият барқарор ва фаровон бўлади.

Ислом КАРИМОВ

27 (1282)-сон 6 июль 2016 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Жамият

Гўзал ва бетакроримсан, муқаддас Ватаним,
жоним сенга фидо, Ўзбекистоним!

МУСТАҚИЛ ВАТАНИМИЗ ВА ЁРУФ КЕЛАЖАГИМИЗ ТИМСОЛИ

«O'ZBEKISTON MUSTAQILLIGIGA 25 YIL»
эсдалик нишони

Олд томони Орқа томони

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг “Ўзбекистон мустақиллигига 25 йил” эсдалик нишонини тасвир этиш тўғрисида”ги фармони эълон қилинди.

Халқимиз томонидан катта хурсандчилик ва мамнуният билан кутиб олинган маъзукур нишон билан мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг иқтисодий, сиёсий, ижтимоий, илмий, маънавий салоҳиятини ва муҳофаа қудратини юксалтириш, давлатимиз сарҳадларининг дахлсизлигини таъминлаш, демократик ислохотларни амалга ошириш, жамиятимизда ҳукм сураётган миллатлараро дўстлик ва тотувлиқни, тинчлик ва барқарорликни асраш, миллий маданиятимиз ва санъатимизни ривожлантириш, соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш, ёшларимизни ватанпарварлик ва истиқлол гоёларига садоқат руҳида тарбиялаш ишларига муносиб ҳисса қўшиб келаётган ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизнинг барча соҳалари вакиллари, меҳнат фахрийлари, ҳарбий хизматчилар ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари ҳамда бошқа шахслар тақдирланиши белгилаб қўйилган.

Биз бундан 25 йил олдин ўз миллий

тараққиётимизнинг асосий шартини мезони бўлган истиқлолга эришиб, аввало миллий давлатчилигимизни тиклаганимиз, жаҳондаги мустақил ва суверен давлатлар қаторидан муносиб ўрин эгаллаганимиз, чуқур ўйланган, миллий манфаатларимизга тўла жавоб берадиган ислохотларга асосланган, бутун дунёда “ўзбек модели” деган ном билан тан олинган тараққиёт стратегиясини амалга ошираётганимиз, эл-юртимизнинг қадди ва қадри баланд бўлиб, куч-қудратимиз янада ошиб, мамлакатимиз аҳолисининг турмуш даражаси ва сифати юксалиб бораётгани эсдалик нишонидан ўзининг чуқур ифодасини тоғганини тасдиқлаш лозим.

Айниқса, кўпни кўрган, меҳнаткаш ва олижаноб халқимиз бугунги кунда фидокорона меҳнати, бекис азму шижоати ҳисобидан улкан ютуқ ва марраларга эришяётгани, барча соҳа ва тармоқлар бўйича Ватанимизнинг қудрати ва салоҳияти тобора юксалиб бораётгани ва табиийки, бунинг натижасида эл-юртимиз ҳар томонлама эркин ва озод, обод ва фаровон ҳаёт кечираётганини нишондаги тасвирлар мисолида яна бир бор кўрамиз ва ҳис этамиз.

Таъкидлаш керакки, эсдалик нишонини марказида акс эттирилган Бахтиёр она ва унинг фарзанди қиёфаси халқимизнинг асрлар давомида шаклланган ҳаёт тарзи, урф-одат ва анъаналари, олижаноб ороу-интилишлари, давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларини, бир сўз билан айтганда, мустақиллик йилларида биз ўз олдимизга қўйган олий мақсад-муддolariни ёрқин ифода этиши билан алоҳида эътиборни тортади.

(Давоми 2-бетда)

МАНЗИЛ, ЙЎЛ – АНИҚ

Қутлибека РАҲИМБОВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
маданият ходими:

– Ҳар бир фуқаро зиммасида ўтганлар учун хотира қарзи, бугун учун умид қарзи бор. Назаримизда, бу қарз – бизнинг, журналистларнинг елкасида икки барабар кўпроқ. Чунки бошқалар бу қарзни билиб, тушуниб, ҳис этиб яшасалар, бизда у ҳақда ёзиш, айтиш имкони ҳам бор. Муҳтарам Президентимизнинг 27-июнь – Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан биз – журналистларга йўллаган табригидаги “...маънавиятимизни асраш – инсонни, аввало ёш авлодимизни, келажагимизни асраш демакдир. Шундай экан, бир қарашда яққол кўзга ташланмайдиган бундай хавф-хатарларга қарши курашиш учун ҳаммамиз, аввало, сиз, муҳтарам оммавий ахборот воситалари ходимлари фикрга қарши фикр, гоёга қарши гоё, жаҳолатга қарши маърифатни кулол қилиб, қатъият билан иш олиб боришимизни ҳаётнинг ўзи талаб этмоқда...” деган даъваткор ундовлари фуқаро, қаламкаш сифатидаги вазифамизни яна ҳам аниқлаштиради. Яъни дунёни жаҳолат билан эгаллашга уринаётган, кишиларни зомиларга айлантириб, ҳақиқат ўз етимида юришларига бор

кучи билан уринаётган кимсаларга қарама-қарши ўлароқ, кўнгил кўзи очик, Президентимиз таъбирича, ростни ёлғондан ажрата оладиган, атрофдаги воқеа-ҳодисаларга нисбатан ўзининг қатъий фикри бўлган, керагида бу фикрни ҳимоя қилиб баҳсга киришишга қодир ёш авлод тарбиясида янада ҳам фаолроқ иштирок этишимиз шарт. Ҳар бир йигит-қиз қалбига фидойилик, жасорат билан сергак туриш, посбонлик қилиш масъулиятни сингдириш бизнинг вазифамиз. Ўз сўзи, ўз фикри бўлган, ўз сўзини ҳимоя қилишга қодир инсон оёғида маҳкам туради. Унинг муҳаббатини ҳам собит бўлади. Ҳар кимларга эргашмайди, андаза, ибрат олса, кимдан андаза, ибрат олишни билади. Биз ўқувчиларимизга бирор-бир тезкор хабар етказамизми ёки муаммоларни қаламга оламизми, доимо кўз олдимизда ўша бугунимизда туғилиб, эртагага эга бўлажак озод шахс тарбияси туриши керак.

“Миллатга қарши ҳар қандай ҳақиқат ёлғондир”, деган ибора бор. Демакки, бизнинг ҳақиқатларимиз ҳам Юртбошимиз ҳақиқат тақдорлаётган, ҳар биримизнинг руҳиятимиз, фаолиятимизга сингиб бораётган юксак маънавиятли инсонни тарбиялашга хизмат қилмоқи зарур.

Манзил, йўл – аниқ. Бизга собиққадамлик билан юрак, тафаккур йўлларидан юрмоқ ва яна юрмоқ қолган... Менимча, ҳали-ҳануз мамлакатимиз раҳбарининг “...биз бугун халқимиз қатори сизларга, сизларнинг истеъдод ва маҳоратингизга таянамиз”, деган ишончи юракларидан акс-садо бераётган барча ҳамкасбларимизнинг ҳаёлидан шунга яқин фикрлар ўтаётгани шубҳасиз.

МУСТАҚИЛ ВАТАНИМИЗ ВА ЁРУҒ КЕЛАЖАГИМИЗ ТИМСОЛИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ҳақиқатан ҳам, мустақиллик бизга ўз оиламиз, оналаримиз, фарзандларимиз, халқимиз ва Ватанимиз учун яшаш ва меҳнат қилиш, шу йўлда бугунги юксак марраларни эгаллаш имконини берди.

Энг муҳими, истиқлол йилларида шаклланган янги, навқирон авлоднинг ҳозирги кунда ҳал қилувчи куч бўлиб майдонга чиқмоқда. Биз кенг қўламли ислохотларимиз йўлида эришган янги-янги марраларни аёлларимиз, оналаримиз ва болаларимизнинг бахту саодати учун бахшида этмоқдамиз ва айни шундай буюк мақсад йўлида меҳнат қилиш — энг олий саодатдир. Соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаш йўлида хизмат қилиш — улкан шарафдир.

Шу маънода, нишонда акс эттирилган Бахтиёр она ҳайкалини барча юртдошларимиз мустақил Ватанимиз, ёруғ келажагимиз тимсоли сифатида қабул қилади ва шундай нишонга эга бўлишни ўзи учун юксак шараф деб билади.

Дарҳақиқат, мамлакатимиз босиб ўтган 25 йиллик тарихга назар ташлайдиган бўлсак, хотин-қизларга, муқаддас она зотиға эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, ҳар томонлама соғлом ва баркамол авлодни воғна етказиш масаласи Ўзбекистонда давлат сиёсатининг энг муҳим ва устувор йўналишларидан бири бўлиб келаётгани ва бу йўлда дунё ҳамжамияти эътироф этаятган улкан натижалар қўлга киритилаётганини кўраемиз.

Мустақил юртимизда таъсис этилган биринчи орден ҳам "Соғлом авлод учун" деб номлангани ва бу юксак мукофот ўтган давр мобайнида

қанча-қанча юртдошларимизни, фарзандларимизни дунёда ҳеч қимдан кам бўлмайдиган, етук ва баркамол инсонлар этиб тарбиялашдек улғу мақсадлар йўлида улкан ишларга сафарбар этиб келаётгани ҳеч қимга сир эмас.

"Ўзбекистон мустақиллигига 25 йил" эсдалик нишони шу борадаги орзу-интилиш ва амалий ишларимизнинг узвий ва мангитқий давоми бўлиб, она тимсолида буюк Ватанимизни, унинг фарзанди тимсолида эса ёруғ келажагимизни кўраемиз.

Шу ўтган даврда амалга оширган улкан, том маънода тарихий ишларимизнинг туб моҳияти ва аҳамиятини чин дилдан ҳис этиш, шу улғувор ишларда менинг ҳам муносиб ҳиссам бор, деган дахлдорлик туйғуси билан яшаш барчамизга чексиз гурур ва ифтихор бағишлайди.

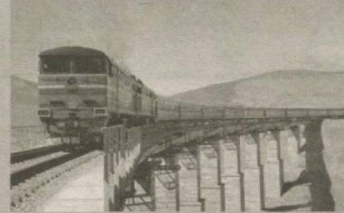
Миллионлаб юртдошларимиз айни шу йўлда фидокорона меҳнат қилгани ва бугунги кунда ҳам янги-янги марраларни қўзлаб ҳаракат қилаётгани Ватанимизнинг ёруғ келажагига бўлган ишончимизни янада мустаҳкамлайди.

Бир сўз билан айтганда, "Ўзбекистон мустақиллигига 25 йил" эсдалик нишони жаҳондаги ривожланган, демократик давлатлар қаторидан муносиб ўрин эгаллаш йўлида қатъий билан илгариллаб бораётган бугунги Ўзбекистоннинг рамзи сифатида минг-минглаб юртдошларимизнинг кўксига ярақлаб, уларни янги ютуқ ва марраларга илҳомлантирадиган юксак ишонч ва эътибор ифодаси бўлиб қолишига шубҳа йўқ.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ЖАҲОН БАНКИНИНГ ЛОГИСТИКА РЕЙТИНГИДА 11 ПОГОНА КЎТАРИЛДИ

Ўзбекистон Жаҳон банкининг LPI индекси — логистика самардорлиги бўйича рейтингда 118-ўринни эгаллади, бу 2014 йилги кўрсаткичга қараганда 11 ўринга юқоридир. LPI индекси маҳсулотларни етказиб бериш осонлиги ва миллий ҳамда халқаро даражадаги савдо логистикасининг ҳолатини акс эттиради. У, 6 омилга асосан тузиб чиқилади: божхона самардорлиги, инфратузилма сифати, халқаро ташувларни амалга оширишнинг соддалиги, логистика қамрови, юкларни кузатиш ва етказиб бериш муддатига риоя этиш шулار жумласидан. Божхона бўйича Ўзбекистон 114-ўринга муносиб кўрилган. Инфратузилма борада — 91-, юк ташушининг соддалиги бўйича — 130-, қамров кўрсаткичига кўра — 116-, юкларни кузатишда — 143-, муддатга риоя қилиш бўйича — 114-ўридан жой эгаллаган. Собик иттифоқ мамлакатлари орасида икки йил ичида энг юқори натижага Литва эриша олган. У аввалги кўрсаткичдан 17 ўринга кўтарилган. Арманистон эса, бирданга 49 ўринни бой берган. Тожикистон ҳам пастга

тушиб, охириги ўнликдан жой эгаллаган. Жаҳон банки рейтингига кўра, логистикаси энг ривожланган давлат сифатида Германия тан олинган. Топ-ўнликка шунингдек, Люксембург, Швеция, Нидерландия, Сингапур, Бельгия, Австрия, Буюк Британия, Ҳонконг ва АҚШ жойлашган. Сурия эса, логистика жиҳатида энг ёмон давлат сифатида қайд этилган. Ундан олдинги ўринлари Ҳаити, Сомали, Мавритания, Экваториал Гвинеяси, Сьерра-Леоне, Лесото, Лаос ва Зимбабве эгаллаган. Умуман, LPI индексида дунёнинг 160 мамлакатига оид рақамлар келтирилган

МАСЛАҲАТЧИЛАР БАҲСЛАШДИ

шаҳрида 505 нафар диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи фаолият кўрсатмоқда. Юртимизда кечаётган ислохотларнинг аҳамиятини тушутириш, кўпчилик билан самарали иш олиб бориш, оилалар мустаҳкамлигини таъминлаш, тиббий маданиятни юксалтириш, ёшлар тарбиясини тўғри

йўналтиришда уларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Танловда Шайхонтохур туманидаги «Янги Белтепа» маҳалла фуқаролар йиғинининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Феруза Раҳматуллаева биринчи ўринга муносиб топилиб, лойиҳанинг мамлакат босқичида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

ИМТИЁЗ ВА ҚУЛАЙЛИКЛАР

оилавий тадбиркорлик асосидир

биркорликнинг бу тури қай тартибда амалга оширилади?

— 2012 йил 27 апрелда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг "Оилавий тадбиркорлик тўғрисида"ги қонунига мувофиқ, оилавий тадбиркорлик — оила аъзоларининг даромад олиш мақсадида амалга оширадиган ташаббускорлик фаолияти. У иштирокчиларнинг иктиврий асосда, юридик шахс ташкил этган ёки ташкил этмаган ҳолда амалга оширилиши мумкин.

Юридик шахс ташкил этган оилавий тадбиркорлик — оилавий корхона. Унинг иштирокчилари — оила бошлиғи, турмуш ўртоғи, болалари ва набиралари, ота-ониси, меҳнатга қобилиятли ёшга тўлган бошқа қариндошлари (болалари ва набираларининг турмуш ўртоғи, туғилган ҳамда ўғай ака-ука ва опа-сингиллари, уларнинг турмуш ўртоқлари, болалари, тоға ва амаки ҳамда амма ва хоалари) оилавий корхона иштирокчиси бўлиши мумкин. Оилавий корхона иштирокчиларидан бири унинг бошлиғи бўлиб, унга оилавий корхонанинг барча иштирокчиси бир овоздан иш муомаласида ўз номларидан иштирок этиш ҳуқуқини беради.

— Оилавий тадбиркорлар учун қандай афзаллик ва қулайликлар бор?

— Тадбиркорликнинг бу тури билан шугулланмоқчи бўлганлар учун имтиёзлар талай. Хусусан, тадбиркор 3 кун ичида барча ҳужжатни расмийлаштириб, ишини йўлга қўйиши мумкин. Оилавий корхона учун қонунчилигимизда қатор солиқ им-

тиёзлари ҳам яратилган. Жумладан, уйда оилавий тадбиркорлиқни йўлга қўйиш истагидагилар турар-жойини нотузаржойга ўтказиши талаб этилмайди. Қонунга мувофиқ, оилавий корхона тураржойда фаолият юритиши ва ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотини шу жойнинг ўзида сотиши мумкин. Қолаверса, коммунал тўловлар учун ҳақ ҳам жисмоний шахслар учун белгиланган миқдорда бўллади. Бу каби енгилликлар аҳолининг тадбиркорликка қизиқиши янада орттиришига, янги иш ўринлари яратилишига ва аҳоли бандлиги таъминланишига хизмат қилади. Бундан ташқари, оилавий корхоналар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ягона солиқ тўловчиси ҳисобланади. Уларга кичик тадбиркорлик субъектлари учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган солиқ имтиёзлари, преференциялар ва кафолатлар татбиқ этилади. Яъни, оилавий корхонанинг фойдаси солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар тўланганидан кейин унинг иштирокчилари тасаруфига ўтади ҳамда унга солиқ солинмайди. Агар оилавий корхона хунармандчилик ва амалий санъат буюмларини ишлаб чиқариб, сотса, сотувдан олинган тушум бўйича ягона солиқ тўловини тўлашдан ҳам озод қилинади.

— Юридик шахс ташкил этмаган оилавий корхонада-чи?

— Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 370-моддасига кўра, юридик шахс ташкил этмаган оилавий корхонада фақатгина корхона номидан иш кўрувчи, яъни тартибдаги тадбиркор

Оилавий тадбиркорлик

сифатида рўйхатдан ўтган оила аъзосигина қатъий белгиланган солиқнинг тўловчиси ҳисобланади. У Кодекснинг 311-моддасига асосан ойдага энг кам иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда, оиланинг бошқа аъзолари эса (ўн саккиз ёшга тўлмаганлар бундан мустасно) ойдага энг кам иш ҳақининг 50 фоизи миқдоридан сугурта бадалларини тўлаши белгиланган.

Бугун Тошкент шаҳрининг биргина Яшнобод туманида 96 та оилавий корхоналар самарали фаолият юритмоқда. Корхоналарнинг аксари кичик тадбиркорлик субъектлари учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган солиқ имтиёзлари, преференциялар ва кафолатлардан фойдаланиб келмоқда. Тадбиркорлар имтиёзлар эвазига йиғилган қўшимча маблағларни фаолиятни янада кенгайтиришга сарфламоқда.

Мамлакат тараққиёти аҳолининг қандай шароитларда меҳнат қилаётгани, даромади, турмуш фаровонлиги билан ўлчанади. Шу маънода юртимизда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий янгиланишлар, ислохотлар фуқароларнинг яхши яшаш, тинч ва фаровон ҳаёт кечиришига, инсон омилига қаратилган. Турмуш ободлиги эса, энг аввало, оиланинг иқтисодий аҳолига, даромадига боғлиқ. Юртимизда оилавий тадбиркорликнинг ривожланиши, уларга берилаётган имтиёз ва қулайликлар замирида ҳам аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, иқтисодиётни юксалтириш ва янги иш ўринлари яратиш мақсади мужассам.

Олимжон ЖУМАОЕВ
суҳбатлашди.

Мамлакатимизда ўз ақли ва салоҳияти билан маҳсулот ишлаб чиқараман деган инсонни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилаётир. Бу йўналишда, аввало, бозор иқтисодиётининг асоси — хусусий мулк устуворлигини мустаҳкамлайдиган барқарор қонунчилик базаси ва қўлай ишбилармонлик муҳити яратилди. Бу жараёнда яхши бир тушунча ҳам шаклланди: оилавий тадбиркорлик.

Бугун кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик наинки ички бозорни рақобатбардор ва сифатли маҳсулотлар билан таъминлашга хизмат қилмоқда, балки давлатнинг экспорт салоҳиятини ошириш, янги иш ўринлари яратиш, аҳоли даромадларини ҳамда турмуш фаровонлигини оширишда муҳим омил бўлмоқда.

Президентимизнинг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлиқни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони бу борадаги ишларни янги босқичга кўтарди. Бугун юртимизда оилавий тадбиркорлик билан шугулланиб, юқори натижаларга эришяётган юртдошларимиз кўп.

Тошкент шаҳар, Яшнобод тумани Давлат солиқ инспекцияси бошлиғи Камолиддин Салохов билан суҳбатимиз ҳам юртимизда оилавий тадбиркорликка қаратилаётган эътибор, яратилган шароит, имтиёз ва қулайликлар ҳақида бўлди.

— Аввало, оилавий тадбиркорлик тушунчасига изоҳ берсангиз. Тад-

ҲАМОН МУРОДИМ ЙЎЛИДА КУРАШДАМАН

Гулчеҳра ая Содиқова бу йил 75 ёшни қаршиламоқда. У бебаҳо умрининг ҳар бир лаҳзасини сабр-қаноат, ҳалол ризқ билан ўтказиб, момо мерос — ўзбекона турмушида саодат топди.

...Болалигиданоқ тиришқоқ, қизиқувчан Гулчеҳра зиёли оилада дунёга келди. Тошкент шаҳридаги бу оиланинг ўчоғида илм-маърифат қайнар, улғаяётган саккиз нафар боланинг онг-шуурига қуёш нуридек зиёли илм, орттиришга бўлган муҳаббат катталардан юққани рост эди. Отаси Қобилжон Содиқов қарийб, ярим асрдан ортиқроқ вақт мобайнида мактабда она тили ва адабиётдан дарс берди.

Падаридек илмга интилган болаларнинг ҳаммаси илм даргоҳларида таҳсил олиб, олий маълумотли бўлишди. Иродаси кучли, ҳаммавақт фаҳму идрок билан иш бажариш-ни, доимо олдинга интилишни ҳуш кўрган ёш Гулчеҳра ҳаёт тобида пишди, шифокорлик касбини эгалла-

ди. Кейинчалик заҳматли фаолияти давомида оддий шифокорликдан, тиббиёт фанлари доктори, профес-сор, устозлик мақомига эришди. Ўғил-қизлар, набиралар курсовида сеvimли бувижонга айланган ая ҳали ҳамон изланишда...

— Мамлакатимизда истиқлолнинг илк йилларидан бошлаб тиббиёт соҳасида амалга ошириб келина-ётган кенг қўламли ислохотлар ўз самараларини бермоқда, — дейди Гулчеҳра ая Содиқова. — Бугун олис қишлоқларда яшаётган аёлларимиз ҳам ўз вақтида саломатли-гини тиклаш учун шаҳардагидан қолишмайдиغان замонавий тиббиёт масканларида даволанишаётгани давлатимиз томонидан яратиб бери-лаётган чексиз имконият, ғамхўрлик,

инсонпарварлик самарасидир.

Бугун тиббиёт ривожига муносиб ҳисса қўшиб келаятган қаҳрамонимиз Гулчеҳра ая Содиқова жонқуяр, халқ саломатлиги йўлида фаолият олиб бо-раётган тиниб-тинчимас, меҳнаткаш аёлларимиздан. У пойтахтимиздаги “Доктор Гулноз” клиник шифохо-насида болалар шифокори сифатида ишлаш билан бирга Тошкент тиббиёт академиясининг “Неврология” кафедрасида ёшларга сабоқ беради.

Талабаларига тиббиёт сирларини эринмай ўргатар экан, нажот кутган беморнинг тақдирини устида шифокор ўта масъулиятли бўлиши кераклиги-ни уқтиради. “Агар ёнингизга касал бола келса, у менинг болам, агар катта ёшли бемор келса, отам-онам ёки акам-опам, деган тасаввур билан даволангиз, натижа кутганингиздан ҳам аъло бўлади”, дейди у.

— Олти ёшлигимда қаттиқ оғриб, ётиб қолганим ёдимда. Яқинларим кўрқиб кетишган, — дея хотирлайди Гулчеҳра Содиқова. — Икки кун беҳуш ахволда ётганман. Докторлар яшаб кетишимга умид боғлашмаган. Худой-

Орағиздаги одамлар

им умримни узоқ қилган экан, омон қолганман. Ўшанда зўрға кўзимни очиб: “Мен катта бўлсам, дўхтир бўламан”, деган эканман. Мана, ҳамон шу муродим йўлида курашдаман.

Болалигимда оғир дардини бошдан ўтказганим учунми, болаларни яхши кўраман. Бола ниҳол, уни доим асраб-аёш даркор. Биринчи галда асаб тизимини асраш учун, аёл аввало, ўзини руҳан бунга тайёрлаши лозим. Соғлом онадан соғлом бола туғилиши учун аввало, соғлом муҳит бўлиши, болани туғри овқатлантириш, вақтида ухлатиш лозим. Оналар болаларда маънавий тарбия кўникмаларини ҳосил қилиши керак. Ҳозир бола-ларимизда “шайтонлаш” хуружи тез-тез учрамоқда. Бу нимадан пайдо бўлади? Аёл ҳомиладорлик даврида арзimas муаммолар таъсиринга тушиб қолишининг салбий оқибатидир бу. Шунинг учун бундай вазиятларда майда акир-чикирларга берилмай, аёл ўзини асрамоғи керак. Шунингдек ҳомиладорга яқинлари ҳам оилавий масалаларда кўмаклашиши лозим.

Бешиқдан қабргача илм изла, деган пурмаъно ҳикматга амал қилиб яшаб келаятган Гулчеҳра аянинг ҳаётига эзгулик нур бағишлаган, де-сак хато бўлмайди.

Шерзод ДЕҲҚОНОВ

Асли ўқитувчиман. Маҳалла-дошларимнинг кўпчилигини ўзим ўқитганман. Уларни жуда яхши таний-ман, феъл-атворидан тортиб, қандай ои-лада тарбия топганигача... Шунданми, Қўшрабат туманидаги “Янгиқилиш” маҳалла фуқаролар йиғинида маслаҳатчи сифатида фаолият бошлаганимда кўп қийналмадим. Юзага келган муаммога ечим топишда касбимни, ёшимни ҳурмат қилишиб, гапларимга қулоқ солишади.

Келинини сиздирмайдиган қайнона, қизини эрта тур-мушга бермоқчи бўлган она... ва ҳоказо можаролар муноса-батларни тиклаш ва бартараф этишда ҳаётий тажрибам ва ибратли мисолларга таяниш-га, бу муаммонинг нохуш оқибатларини тушуниришга ҳаракат қиламан. Кейинги йилларда маҳалламизда оила-вий ажримлар, қариндошлар ўртасидаги никоҳ, эрта тур-муш қуриш каби ҳолатлар деярли учрамади. Бу албат-та маҳалладошларимизнинг аҳилиги, бир-бирига бефарқ эҳислигининг натижасидир. Давра суҳбатларида гўзал инсоний фазилатлари билан намуна бўлаётган, иззат-ҳурматга сазовор хонадон соҳибаларидан жонли на-муна тариқасида фойдаланиб бормоқдамиз.

“Агар келини билан апоқ-чапоқ яшайдиган, ўз қизи каторида кўрадиган қайнонани топиб берсангиз, бошидан сув ўғириб ичардим”, деб қолди бир танишим. Хизмат тақозоси билан қайнона-келин мавзу-сида маҳалладаги Қорачақчи, Янгиқилиш, Сориюлов, Ко-риз, Қораҳовут, Сорибулоқ, Олмосуов қишлоқларидаги хонадонларга кириб, дил-дан суҳбатлашиб, шу нарса-га амин бўлдимки, муноса-батлардаги кечиримлик, сабрлилик, ҳурмат-иззат ҳар қандай можаронинг ечими

экан. Пиру бадавлат, хонадон-ларимиз фазли ва дуоғўйлари — онахон ва момоларимизнинг насиҳатларига қулоқ тутишга ҳаракат қилдим.

— Ота-бобларимиз “Гулни севган тиканини ҳам эъзоз-лайди” дейишади. Тикани-ни иззат, ҳурмат қилмаган гул исидан бебаҳра қолади. Эрингизнинг борлиги, сизни суйиб эркалаши, айтганла-рингизни муҳайё қилиши яхшию, унинг ота-онаси, яқин қариндошлари “пуф сасик” бўлиши мумкинми?! Умр йўлдошининг хешларини, айниқса, ота-онасини иззат-ҳурмат қилолмаган келин хо-жасининг кўнглини ололмай-ди, меҳрини қозонолмайди. Бора-бора эрининг кўзига ба-лодай кўриниб, оиласига дарз кетади. Энди сизларга айтсам, солиха, хушалоқ хотин эр учун бир жаннат мисолидир. Ветарбия, ахлоқсиз, жанжал-каш хотин эса дўзахдан ҳам баттар-да, — дейди гурунги бошлаб берган 92 ёшли Жо-буви момо.

Ҳа, момонинг ҳар гапи бир ҳикмат. Ҳикматки, замирида умри давомида тўплаган бой тажрибаси, оғир-енгил кунлар-даги сабур қаноати мужассам.

— Бир куйган эр “Ҳамма қизлар яхшию, ёмон хотинлар қаёқдан пайдо бўлар экан?” деб ҳайратланган экан, — дея гап бошлайди Улбека она. — Келин қайнонанинг қизи,

ЭПЛИ КЕЛИН БИР КАФТ УННИ БИР ДУНЁ ОШ ҚИПАДИ

қайнона унинг онаси. Ҳой, келинпошша, агар эрингизни туғиб бермаганида, бу яхши эрга эга бўлолмасдингиз. Агар у хоҳламаганида совчи юбо-риб, сизни келин қилмасди. Қайнона ҳам она, она бўлганда ҳам эр-хотин икковининг она-си. Ҳар қандай қайнона итоат-ли, одобли, ҳаёли, ибולי келин қаршисида қиличи синиб, сўзи тиниб қолаверади. Унинг ёшини, эрингизнинг онаси эканини, рўзгор юритишдаги

келишса, уларга сизнинг опу-нонингиз эмас, балки қошу қовонгиз муҳимлигини унутманг. Келган меҳмонларга чеҳрангизни очиб хизмат қилинг, эътиборли бўлинг. Қўлингиздан бир пиёла чой ичган меҳмон “Барака топ болам, ундириб-ўстирганингга раҳмат”, — десин дея гапга қўшшайди Ойпарча она.

Ойсоат момо ҳам ўзининг

андалар ўртасига совуқчилик тушади. Уқувли келин бир кафт унни бир дунё ош қилади, кал эрини маҳаллага бош қилади. Уқувсиз, эпиз келин бир қоп унни чангитади, қул қилади, бек эрини пулсиз қилиб гангитади, қул қилади. Эпли, ҳунарли бўлинг, тежам-корликда гап кўп.

— Ахир келин дегани саран-жом-саришта, ўзига, юриш-туришга эътибор берадиган оқила, ибולי бўлиши керак. Энди у уй бекаси, бу фази-латларни мукаммал эгалласа, рўзгор ишларида қоқилмайди. Кўни-қўшни, атрофдагилар-нинг ҳурмат-эътиборини қозонади. Оиласи ҳам тинч-тотув бўлади.

Тошбиби опа бу гапларни айтarkan, сўзи охирида “бу ме-нинг умрим давомида тўплаган тажрибам мақсули” деб қўйди.

Катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган момоларимизнинг бу насиҳат гурунги ёшларимиз учун ибрат вафисини ўташи шубҳасиз. “Қариси бор уйнинг париси бор” деган ҳикмат бе-жизга айтилмаган. Қайси хона-донда нуруний отахон, онахон бўлса, шу хонадонда файзу барака, фаровонлик, аҳилиқ бор. Кесаларимизнинг пур-маъно сўзлари, насиҳатларини эшитиб, ўзимиз учун, ҳаёт йўлимизда маёқ бўлажак за-рурий кўрсатмаларни олиб қолишга шошилишимиз керак-лигини англагандай бўлдим.

Новотой ШОДИЕВА,
Қўшрабат туманидаги
“Янгиқилиш” маҳалла
фуқаролар йиғини
маслаҳатчиси

катта ҳаётий тажрибасини инобатга олиб, иш тусангиз, фақат ютасиз болам...

86 ёшли Маъмура она гурунга жим қулоқ солиб ўтирarkan, узоқ тин олиб, сўнг гап бошлади:

— Ҳа, уйингизнинг чироғи, қозонингизнинг копқоғи, эши-гингизнинг қулфи, шириндан-шавар фарзандларингизнинг бувижониси — қайнонагизни кадрланг, жоним болам, ахир, сиз бир умр келин бўлиб қолмайсиз. Вақт ўтиб, жойингизни ўз келинингизга бўшатиб, қайнона бўласиз, айлана қизим...

— Қайнона-қайнонагизнинг қариндошлари меҳмон бўлиб

тажрибасидан келиб чиқиб, айтгиси келди:

— Ота-онагизнинг уйига боришда албатта қайнона билан маслаҳатлансангиз, “асов” ўғлини унинг ўзи ювош қилиб қўяди. Эрингизга ай-тиб, кўнглингиздаги туғунин-гизни ҳам ечади, айланай. Агар хато қилиб қўйсангиз, қайнонагиз сизни уришиб берганида хафа бўлмагансиз-ку! Рўзгорнинг бор-йўғига чи-данг, сабр-қаноатга ўрганинг, айтганингиз бўлмай қолса, ҳадеб жанжал қилинга ода-ланманг. Ота-онагизга гап ташувчи бўлманг. Уйдаги сир-ларни кўча-қўйга чиқаришга ўрганманг. Акс холда, куда-

Чирчиқ шаҳридаги «Бахтли Бек Султон» оилавий корхонаси-ни кўпчилик яхши билади. Шаҳарнинг гавжум ҳудудида фаолият кўрсатаётган мўъжазгина ошхонада Муҳайё ҳамда Фурқат Эшметов оиласи маҳалла аҳлига беминнат хизмат қилмоқда.

— Мустақиллик берган имкониятларнинг бири тадбиркорликдир, — дейди корхона раҳбари Муҳиддин Толиббеков. — Қарангки, бугун қўлингизда ҳунарингиз бўлса ўз бизнесингизни ташкил этишингиз мумкин. Нафақат ташкил этиш, балки уни ривожлантириш, кенгайтириш, шу орқали кўплаб оилаларнинг рўзгорига барака олиб кириш, янги иш ўринлари яратиш имкони мавжуд. Тадбиркорлар учун барча шароит яратилган. Биз ҳам ота-она билан маслаҳатлашиб, оилавий бизнес ташкил этишга қарор қилдик. Бошида қийинчиликлар бўлди. Бироқ ҳаракат қилишдан тўхтамадик. Шу сабабдан тўрт йил ичида корхонамиз оёққа туриб олди. Дадам болалигимиздан оилавий тантаналар ва бошқа тўй маросимларида ошпазлик қиларди. Ойим ҳам пазандаликда дадамдан қолишмасди. Касб-ҳунар коллежини битириб қўлимга мутахассислик дипломини олгач, ҳарбий хизматга отландим. Бу орада укам Сардор ҳам коллежини битирди. Шунда оилавий бизнесни йўлга қўйсақ барчамиз ишли бўлишимизни ўйлаб, режа туздик. Дастлаб аҳоли гавжум бўлган жойдан анчадан бери қаровсиз ётган бинони таъмирлаб ижарага олдик. Дадам мол, қўй, товуқ гўштидан кабоб пиширади, ойим эса чучвара, мошхўрда, мастава каби миллий таомларни маромига етказиб тайёрлайди. Ҳар қандай емакхонада хўрандаларга мазали таом ва сифатли хизмат кўрсатиш учун маълум бир вақт керак. Биз ҳам ана шундай вақт синовидан ўтдик. Ошхонамизга шаҳарнинг корхона ва ташкилотлардан кабоб, балиқ ва бошқа овқатларни тановвул қилгани

мижозлар келадиган бўлишди. Ташриф буюрган мижоз ораста ва саранжом жойда ўтириб овқатланса, еган таоми ҳам ўзига юқади, деган гап бежизга айтилмаган. Шунинг учун ошхонага келган инсон баҳри дили очилсин, деб қишда иссиқ, ёзда салкин жой қилиб қўйганмиз. Ошхонамиз ёнида озиқ-овқат дўкони фаолият кўрсатмоқда. Дўконга ва ошхонага бир кишидан ёрдамчи ёллаганмиз. Иккала жойда ҳам ўзига яраша савдо бўлади. Хўрандалар ва харидорларга хизмат кўрсатишдан чарчамаймиз. Чунки дадам мактабда ўқиб юрган пайтимданоқ меҳнат қилишга ўргатган. Хали ёш бўлишимга қарамай, корхона раҳбарлигини менга

Эшметов. — Тадбиркорликни ривожлантириш ва рағбатлантиришга қаратилган қонун, фармон ва қарорлар мазмун-моҳиятини англаб етишимиз керак. Қолаверса, тадбиркорликда ҳам етарли билим зарур. Ана шу икки омилни тўғри тушуниб, яратилган имкониятлардан оқилона фойдалансак, қўзланган натижага эришамиз. Яна бир муҳим жиҳати, режа пухта тузилса, ҳеч қандай хатога йўл қўйилмайди.

Халқимизда “Бир йигитга етмиш ҳунар оз” деган гап айнан Фурқат ака сингари инсонларга нисбатан айтилган десак, муболага бўлмайди. Сабаби ўспирин пайтидан ошпазликка меҳр қўйган бу йигит эгаллаган ҳунари би-

Оилавий бизнес

йўллари Муҳайё опа билан шу фабрикада боғланган экан. Оила қуришди. Орадан йиллар ўтиб, бу хонадонда бирин-кетин икки ўғил туғилди. Энди фарзандлар таълим тарбияси билан шугулланишдек масъулиятли вазифа олдида улар келажагини яратишдек муҳим юмуш турарди. Узоқни кўра биладиган ишбилармон Фурқат ака бу ишнинг ҳам улдасидан чиқди.

— Турмуш қурганимизга ҳам йигирма беш йил тўлибди, — дейди хонадон соҳибаси Муҳайё Эшметова. — Ўтган умримга назар ташласам, йўқотганларимдан топганларим кўпроқ экан. Бу албатта ҳамжihatликда иш тутиб, бир-биримизни тўғри тушунганимиз туфайли деб биламан. Яқинда қайнона

МЕҲНАТДАН КЕЛСА БОЙЛИК...

топшириб қўйди. Ҳужжат юритиш ишларида ўзи ёрдам бериб турибди.

— Президентимиз ташаббуси билан юртимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда, — дейди Фурқат

лан кифояланиб қолмади. Қурилишда ишлади, бобонлик қилишни ҳам эсдан чиқармади. Оиласига ёрдам бериш учун кечаю кундуз тиним билмади. Айни кучга тўлган йиллари пойабзал фабрикасида меҳнат қилди. Тақдир

бўлдим. Мустақиллик байрами билан бирга турмуш қурганимизнинг 25 йиллигини нишонлаймиз. Оддий ўзбек аёли, она сифатида айтadиган бўлсам, ҳаётда нима ютуққа эришган бўлсак, барчаси истиқлол йилларида рўёбга чиқди. Меҳнатимиз ортидан орзу ҳавасимиздагидек уй-жой қурдик, машина олдик, тўй қилдик, бундан ортиқ яна нима керак? Юртимиз тинч, фарзандларим соғ-саломат юришибди. Ҳар куни ишдан чарчаб уйга қайтамиз, келиним ибo-ҳаё билан пешвоз чиқади. Шунда корхонамиз номини насиб қилса, туғилажак набирамга исм қилиб қўйишни юрагимдан ўтказиб қўяман.

Тадбиркор анчадан бери ўйлаб юрган режаси асосида яна икки лойиҳани амалга оширмоқчи. Биринчиси қарийб 15 сотих келадиган томорқасида балиқ етиштиришни йўлга қўйиш. Бундан қўзланган асосий мақсад банкдан олинган кредит эвазига сунъий ҳавзаларда балиқ етиштирилса, ошхонада хўрандалар учун маҳсулот таннархи арзонлашади. Иккинчиси, корхона қошида 300 кишига мўлжалланган икки қаватли тўйхона барпо этиш. Тўрт йил ичида ишлар режадагидек бажарилса, корхонада яна 20 та янги иш ўрни яратилади.

Бектош ИСМОИЛОВ

Бухорода “Фуқаролар йиғинларининг энг намунали диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси” кўриктанловининг вилоят босқичи кўтаринки руҳда ташкил этилди.

ТАЖРИБА АЛМАШИШ

Тадбирда ҳукукий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамияти барпо этиш жараёнида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ижтимоий ҳаётимиздаги ўрни ва роли, мавқеи ошиб бораётгани алоҳида таъкидланди.

Сўзга чиққанлар маҳаллалардаги диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилар фаолиятининг йўлга қўйилгани аҳоли, айниқса, ёшларни ҳар томонлама юксак билимли этиб тарбиялаш, уларни миллий менталитетимизга ёт гоюлар таъсиридан асраш, қадрият ва анъаналаримизни ривожлантириш, оилалар барқарорлигини мустаҳкамлашда муҳим ўрин тутаётганини қайд этиб ўтишди.

Маслаҳатчиларнинг фаолиятини чуқур ўрганиш, улар меҳнатини рағбатлантириш, илгор тажрибаларни оммалаштириш мақсадида ўтказилган танловнинг шаҳар ва туман босқичларида ғолиб бўлган 13 нафар маслаҳатчи учта шарт бўйича ўзаро баҳслашди.

— Бу сингари кўрик-танловлар тажриба алмашиш, олган билимларимизни мустаҳкамлашда асқотади, — дейди Шофиркон туманидаги “Гулистон” маҳалла фуқаролар йиғини маслаҳатчиси Саодат Юсупова. — Ҳар бир иштирокчи ўзига хос тажрибага, билим ва маҳоратга эга. Уларнинг тажрибасини фаолиятим давомида қўллаш жуда яхши самара беради,

ИМКОННИ БЕРДИ

деб ўйлайман. Айниқса, уларнинг жиноятчилик ва оилавий ажримларнинг олдини олиш, хотин-қизлар бандлигини таъминлаш борасидаги маҳорати қойил қолдирди.

Кўрик-танлов якунига қўра, Жондор туманидаги “Ҳазорман” маҳалла фуқаролар йиғинининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Нигора Рустова биринчи ўринни эгаллади ва танловнинг мамлакат босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди.

Зилола МУҲАММАТЖОНОВА

БОБОЛАР ФЕМИЛИ...

ИШНИНГ ОХИРИНИ ЎЙЛАШ ЗАРУРЛИГИ БАЁНИДА

— Ишларимнинг барини кенгаш билан юргизиб, уни битиришда тўғри тадбир қўллар эдим. Бир ишга киришмай туриб, ундан чиқиш йўллари йўлаб қўяр эдим. Уни тўғри тадбир, қатъий жазм, сабр-чидам кўрсатиб, эҳтиёткорлик билан узоғини ўйлаб, ортини эсдан чиқармаган ҳолда охирига етказар эдим.

БИР ИШГА ЖАҲД ЭТИШ БАЁНИДА

— Азму жазм билан иш тутдим. Бирор ишни бажаришни ўйласам, бутун зехним, вужудим билан берилдим, битирмагунимча ундан қўлимни тортмадим. Ҳар неки десам, ўзим унга амал қилдим. Ҳеч кимга газаб билан қаттиқ муомалада бўлмадим ва ҳеч бир ишда танглик қилмадим.

Амир ТЕМҲҲ
“Тузуқлар”идан

ХОРИЖЛИК КУЁВ

ёхуд ким кимни танламоқда?

Халқимиз минг йиллар давомида шаклланиб, аждодлардан авлодларга ўтиб келаётган оилавий қадриятлар, анъана ва одатларга юксак тарбия манбаи сифатида қараб келади. Шу боис оилавий масалаларнинг катта-кичиги бўлмайди. Балоғат ёшига етган йигит ва ё қизга муносиб жуфт танлаш эса етти бор ўлчаб, етмиш бор ўйлаб кўриладиган масаладир. Оила қуришда ёшларнинг кўнгил майлидан ташқари, ота-онанинг ҳаётий тажрибаси, кайвониларнинг мулоҳазалари ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Оила қуриш остонасида турган ёшларимизнинг ижтимоий тармоқлардан ўзига жуфт ахтараётгани, қизларимиз муайян мақсадларни кўзлаб хорижлик фуқаролар билан келажигини боғлаётгани жиддий муаммо сифатида миллатимиз зиёлиларини хавотирга солмоқда. Кўйда уларнинг фикр-мулоҳазалари билан танишиб, баҳсимизга қўшилишингиз, кўтарилган масала юзасидан ўз қарашларингизни билдиришингиз мумкин.

— Инсоннинг тақдири шунчалар нозик ва шу қадар мураккабки, унда хатога йўл қўйиб бўлмайди, — дейди таниқли шоира, журналист Муҳтарама Улугова. — Азалдан халқимизда қуд-андачилик ришталарини боғлашдан олдин икки томон бир-бирининг етти пуштини суриштирган. Бунда оила мустақамлигини, авлодлар саломатлигини таъминлаш бош мақсад бўлган. Афсуски, ҳар яхшининг бир ёмони бор, деганларидек, замоннинг шиддат билан ривожланиши оилавий қадриятлар, анъаналар, урф-одатларимизга ҳам ҳақ қила бошлади. Аввалига икки ёшнинг бахтини келин томоннинг сарпосию, куёв томоннинг бойлиги билан ўлчаб бошлаган эдик, энди эса

лик куёвларнинг аксарияти ўзининг қадди-қомати, кўриниши, насл-насаби, маълумоти, касб-кори, айниқса, ёши ҳақида лом-мим демайди. Шундай бўлса-да, ўтказилган тадқиқотлар мазкур эълоллар 35-40 фоиз қизларнинг назаридан четда қолмаётганини кўрсатмоқда.

Саодат БОЙМИРЗАЕВА, Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси масъул ходими:

— Энг қизиги, қайсидир маҳаллага хорижлик бир фуқаро келиб, ўғлимизни ўзбек қизига уйлантирмоқчи эдик, шу

ақлга сиғадиган ишми? Қолаверса, чет элдаги эркаклар 40 ёшдаги аёлларга харидор бўлаётгани йўқ. Уларга 20-25 яшар қизлар керак. Нега энди қизини отаси тенги хорижликка эрга берувчилар бу эркакларнинг неча йил унга эрлик қилиши мумкинлигини ўйлаб

садан тап тортмай, хорижликка турмушга чиқаётганлар у одамнинг мақсади ва ниятини қарердан билади? Аслида чиройли ваъдалар, алдовлар билан ўзига ром этган ҳар бир инсон ҳам яхши бўлавермайди-ку.

Мен йилда 3-4 маротаба ота-онанинг қабрини зиёрат қилмасам, ўзимни қўйрга жой тополмай қоламан. Батани, яқинлари, ота-онасидан йироқда яшаб, 2-3 йилда бир марта ўз юртига келадиганлар қандай қилиб хотиржам яшашади, ҳайронман?

Бунни қарангки, ҳозир хорижлик йигитларни ўзбек қизлари билан таништирадиган воситачилар ҳам пайдо бўлибди. Бундай “савобталаблар” интернет тармоғи орқали қизларимизга ўз давлатида фаровон ҳаёт ваъда қилинган суратларни юборишмоқда. Афсуски, уларнинг ҳаракатлари бесамар кетмаётгани шундай манбаларга кираётган қизларимизнинг анчайин феолашганида кўринади. Хорижда олтин тоғ кутиб тургандай айрим қизлар, ёш жувонлар, ҳатто ота-оналар ҳам ҳовлиқиб уларнинг тузогига тушиб қолаётгани кишини ташвишга солади. Миллатимиз қизларига бу қадар қизиқиб ортишининг эҳтимол бошқа сабаблари бордир, деган саволни улар ўзларига бериб ва бу ҳақда бироз мулоҳаза қилиб кўришганида, масаланинг асл моҳиятини англаган бўлишарди. Шунингдек,

бугунги нотинч дунёда аввалига қизларни никоҳига олиб, сўнг турли йўللар билан диний экстремистик ва террористик ташкилот аъзоларига қўл қилиб сотиб юборишгача боришадигани билган бўлишармиди?

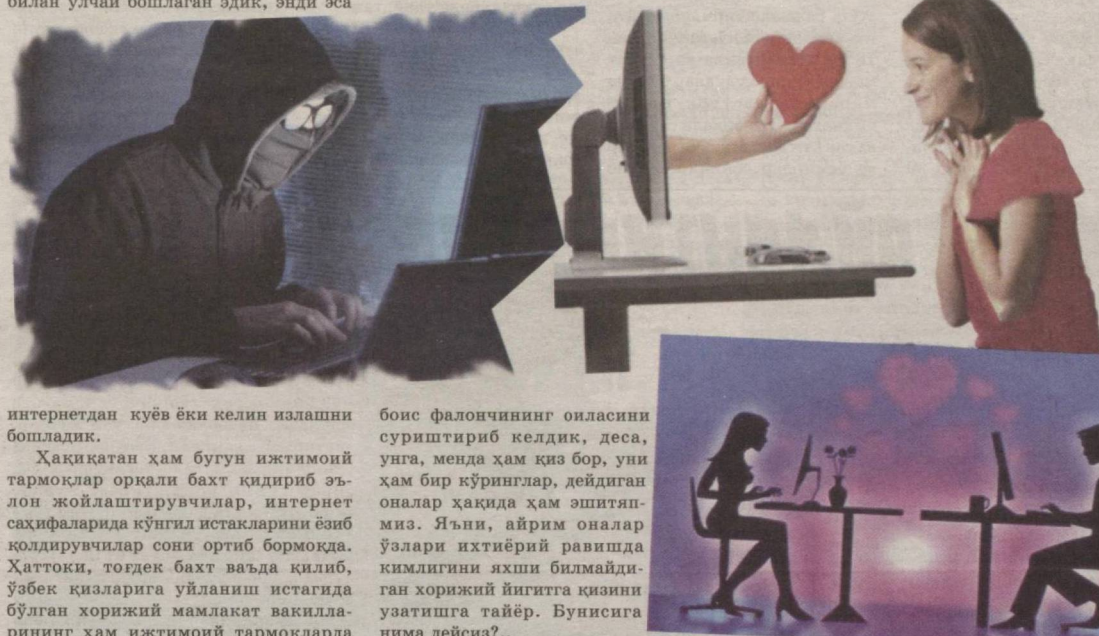
Ҳилол НАСИМОВ, режиссёр:

— Маълумки, ҳозир “интим жиҳод” деган нарсa чиққан. Яъни, урушнинг ўчоғи бўлган ерлардаги жангариларни аёл билан таъминлаш учун қизларни ўзига оғдирадиган одамлар кучидан фойдаланишмоқда. Бунинг учун улар интернет орқали аёллар билан танишадилар ва уларга дўстлик ташлаб кўрадилар. Бунни қарангки, аёл ҳам унга қизиқиб қолади. Ишонсангиз, Туркиядан 50 яшар бир киши интернетда танишган қизини олиб кетиш учун атайлаб юртимизга учиб келганига ўзим гувоҳ бўлдим. Навиҳол қизини олиб кетгач, унинг бошига нима қўнларни солади, афсуски, бунни ҳеч ким билмайди.

Шу нуқтада сал олдинроқ кенг жамоатчилик муҳокамасига сабаб бўлган бир воқеани эсга олиш мақсадга мувофиқ. Ломоносов номидаги Москва давлат университетининг 18 ёшли талабаси Варвара Карауловани ИШИД тўдасининг аъзоларидан бири Айрат Саматов ижтимоий тармоқ орқали ёлгон ваъдалар билан шу қадар ўзига ром этадики, натижада йигитнинг асл мақсадидадан мутлақо беҳабар қиз ўз исм-шарифини ўзгартириб, Сурияга отланади... Бугун оммавий ахборот воситалари бу ҳақда тинимсиз бонг урмоқда. Аммо ачинарлиси, ўзи мутлақо танимаган, билмаган хорижлик йигит билан фақатгина интернет тармоғи орқали қилган мулоқоти жараёнида унинг ёлгон ваъдаларига учиб, ўз бахтини, умрини хазон қилаётган Варвара ўхшаган ёшларни кўриб ҳам наҳот айрим қизларимиз тегишли хулоса чиқаришмаса? Бу бепарволикданми ёки фикрсузликдан?

Огоҳ бўлинг, яхшилар! Зотан, зулматдаги бу “тўрлар” бир кун келиб “арқон”га айланиб, онингиз, вужудингизни бўғиб, ҳалок қилмасин!

Нилуфар ЖУМАЕВА,
журналист

интернетдан куёв ёки келин излашни бошладик.

Ҳақиқатан ҳам бугун ижтимоий тармоқлар орқали бахт қидириб эълон жойлаштирувчилар, интернет саҳифаларида кўнгил истакларини ёзиб қолдирувчилар сони ортиб бормоқда. Ҳаттоки, тоғдек бахт ваъда қилиб, ўзбек қизларига уйланиш истагида бўлган хорижий мамлакат вакиллари ҳам ижтимоий тармоқларда анча фаол бўлиб қолгани сир эмас. Шу ўринда мана бу эълонларга эътибор қаратинг:

“Кореялик йигит қадди-қомати келишган, 25 ёшгача бўлган, бўйи 170 см.дан паст бўлмаган ўзбек қизига уйлamoқчи”.

“Доимий ишга, уй-жойга эга кореялик йигит келишган, пазанда, 23 ёшдаги ўзбек қиз билан оила қурмоқчи”.

“Турк миллатига мансуб йигит ақлли, чиройли, озода, ўқимишли ўзбек қизи билан турмуш қилмоқчи”...

Афсуски, ўзбек қизларига бу каби “юқори талаб”ларни қўётган хориж-

боис фалончининг оиласини суриштириб келдик, деса, унга, менда ҳам қиз бор, уни ҳам бир кўринглар, дейдиган оналар ҳақида ҳам эшитяпмиз. Яъни, айрим оналар ўзлари ихтиёрий равишда кимлигини яхши билмайдиган хорижий йигитга қизини узатишга тайёр. Бунисига нима дейсиз?..

Ёшлар-ку майли, улар ҳали ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотмаган. Бироқ айрим онахонлар томонидан интернет сайтларига чиқарилаётган “қизимни хорижлик йигитга эрга бермоқчиман”, қабилдаги эълонларни қандай тушуниш мумкин? Наҳотки бахтнинг қадри пул, мол-дунё билан ўлчанадиган бўлиб қолди?!

Шоира ИСОҚОВА, психолог:
— Онанинг фикрлаш доираси тор бўлгач, унинг қизи қандай тўғри фикрласин? Мен қийинчилик кўрдим, болам қийналмасин, деб танимаган билмаган кишига қизини узатиш

кўрмайдилар?

Улутбек САИДОВ, филология фанлари номзоди:

— Шу масалада кўп ўйлайман. Наҳот қизларимизга чет элдан куёв қидиришгача бориб етдик. Ахир, миллати, дини, яшаш тарзи, урф-одат ва анъаналари бизникидан мутлақо фарқ қиладиган давлатга қизини эрга бериб, қандай тинч яшаш мумкин?

Гулчеҳра УМАРОВА, журналист:

— Баъзида ёнингизда сиз билан бутун умр яшаган инсоннинг феъл-атвори ва хусусиятини билмайсиз. Ҳеч нар-

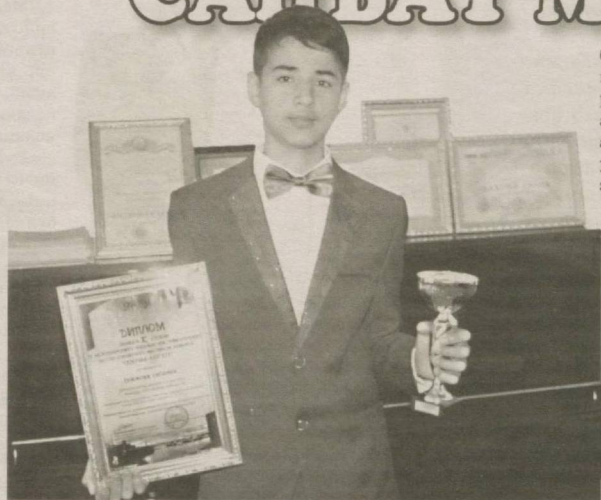
Ватанимиз мустақиллигининг 25 йиллиги олдидан

ҚАЛБЛАРДА ЛОВУЛЛАР САНЪАТ МАШЪАЛИ

“Қўшиқ ва рақс”. У бу куйни кучли ҳаяжон ва катта маҳорат билан ижро этди. Халқаро тоифадаги музика усталарига бармоқларининг сеҳрини намойиш этар экан, ўз юртида, қишлоғида унга оқ йўл тилаб қолган яқинларидан, унинг парвозларига қанот бераётган Ватанидан илҳом олди. Нозик тебранаётган ва ижрочининг қалб тугёнларини ифода этаётган гижжак ана бир ўзбек боласини дунёга танитди.

Бола – меҳр талаб ниҳол, оппоқ қоғоз. Унга парвариш, эътибор ва ғамхўрлик керак. Боланинг дунёни англаб етмаган мурғак қалби, сезгир нигоҳлари, кичкина, бироқ кучли қўллари озгина қаров билан дунёни гуллайтиб, қалбларни яшнаттириб, беэътиборлик ортидан эса дунёни тўзғитиб, қалбларни хароб этиши мумкин.

Ўзбек ота-оналарининг, Ўзбекистоннинг фарзандлари келажагига боғлаган орзу-умидлари, режалари бисёр. Бу йўлда истиқлол берган имконлар, давлатимиз яратган шарт-шароитлар нафақат шаҳар, балки, чекка-чекка қишлоқларда яшовчи ўғил-қизларнинг истеъдодини ўстириш ва юзага чиқаришга қўмак бермоқда. Айниқса, ҳозирги глобаллашув жараёнида тезлашган, ёшларнинг, ҳатто болаларнинг онгу шуурини юзаки, ялтироқ гоёлар эгаллаётган, фарзандлар бўш вақтини тўғри ташкил этиш билан боғлиқ муаммолар юзага чиқаётган пайтда уларни таълим билан бир қаторда музика ва санъатга ошно этиш, бола қалбида музикага иштиёқ ва меҳрни уйғотиш ана шу эзгу мақсадни кўзда тутмоқда. Зеро, давлатимиз раҳбари таъ-

бири билан айтганда, музика санъати инсоннинг руҳига озиқ беради, қалбини, энг нозик туйғуларини камолга еткази.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 8 июлда қабул қилинган “Болалар музика ва санъат мактабларининг моддий-техник базасини мустақамлаш ва уларнинг фаолиятини янада яхшилаш бўйича 2009-2014 йилларга мўлжалланган Давлат дастури тўғрисида”ги қарори мамлакатимизнинг барча ҳудудларида замонавий музика ва санъат мактабларини барпо этиш, қайта реконструкция қилиш, уларнинг моддий-техника базасини мустақамлаш каби самарали саъй-ҳаракатларни амалга оширишга асос бўлди. Жумладан, ўтган даврда мамлакат миқёсида 278 болалар музика ва санъат мактаби фойдаланишга топширилиб, улар 30

мингдан зиёд янги музика асбоблари, 61 минг нусха ўқув қўлланмалари билан таъминланди. Бу каби изчил саъй-ҳаракатлар кўлами йил сайин кенгайиб бораётгани Президентимиз томонидан қабул қилинган яна бир янги қарор мисолида ҳам кўрамиз. Давлатимиз раҳбарининг “Болалар музика ва санъат мактаблари фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича 2016-2020 йилларга мўлжалланган Давлат дастури тўғрисида”ги қарори асосида мазкур йиллар мобайнида 14 700 ўринли 98 болалар музика ва санъат мактабини барпо этиш режалаштирилиб, қайта таъмирланиши кўзда тутилган 18 болалар музика ва санъат мактабининг ҳудудлар бўйича манзилли дастури ишлаб чиқилган. Бу орқали музика ва санъатга қизиқувчи болалар ва ўсмирлар сонининг ортиб

бораётганидан ана шундай музика ва санъат масканларига яна эҳтиёж ошаётганини англаш мумкин. Бир сўз билан айтганда, фарзандларимиз учун соғлом ва баркамол ҳаёт эшиклари очик. Биздан озгина эътибор керак, холос.

Биз юқорида тилга олган ёш гижжакчи Сардорбек Ёқубжонов ҳам чекка бир қишлоқ фарзанди – Президентимизнинг, устозлари ва оиласининг эътиборидан руҳланиб ижод қилаётган болалардан бири. У олти йилдан буён устози Ваҳромжон Назаралиев раҳбарлигида гижжак чалиш сирларини ўрганиб келмоқда.

Сардорбекнинг шу йил 27-30 март кунлари бўлиб ўтган “Шимолий қантара” халқаро болалар ва ўсмирлар музика фестивалида чалган Фаттоҳ Назаровнинг “Қўшиқ ва рақс” ҳамда Антонио Вивальдининг “Шторм” куйи ҳаёжон музика усталарини ҳам ҳайратлантирди ва унга фестивалнинг биринчи даражали дипломини қўлга киритишига сабаб бўлди.

Сардорбек ўқиётган Фаргона шаҳридаги 4-болалар музика ва санъат мактаби ўз муваффақиятлари, чақноқ юлдузчалари билан нафақат мамлакат, балки жаҳоннинг 30 га яқин нуфузли давлатлари саҳналарида танилган.

Маазур музика ва санъат мактаби 2011 йилда қайта қурилиб, замонавий ўқув жиҳозлари билан тўлиқ таъминланди. Унда фортепиано, торли, дамли ва зарбли чолғулар, анъанавий чолғу

ижрочилиги, академик хонандалик, хореография сингари ўн та йўналиш ва ҳар бир йўналиш бўйича тармоқланган тўғарақлар фаолият кўрсатади.

– Мактабимизда 330 ўқувчи 52 нафар маҳоратли педагогдан сабоқ олмоқда, – дейди мактаб ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари Баҳромжон Назаралиев. – Ўқувчиларимиз Франция, Россия, Испания, Англия, Озарбайжон, Беларус сингари мамлакатларда бўлиб ўтган халқаро танлов ва фестивалларда муносиб иштирок этиб, нуфузли ўринларни қўлга киритган.

Эришилган галабалар ва халқаро миқёсдаги муваффақиятлар сарҳисоб қилинганда, маазур музика ва санъат мактаби мамлакат бўйича 2-ўринда эканлиги қайд этилди. Бу эса – юксак истеъдод, фидокорона меҳнат, кизиким, эътибор ва ишончнинг ҳосиласи.

Қувонарлиси, мамлакатимизнинг қаерида бўлмасин, музика ва санъат мактабига бориб, қўйлаш, рақс тутиш, соз чалишга меҳр бераётган, бу орқали юрагида нафосат, гўзал тарбия, яхшилик ва эзгулик, бир сўз билан айтганда, маънавий гуллари унаётган, жажжи қалбига ўз санъати билан боғлиқ катта орзулар тугаётган минглаб болаларимизнинг нигоҳларида Президентимиз кутган олов бор. Кўзда қақнаб, қалбларда ловуллаётган санъат ва ижод ўти мамлакатимиз болаларининг, ўзбек ўғил-қизларининг камолотидан, буюк келажагидан нишонадир.

Дилнавоз ҚҰЛДОШЕВА

ГУЛНИ ТИКАНГА АЙЛАНТИРМАНГ

Болаларни яхши кўрганимдан ўқитувчилик касбини танлаганман. Мана қирқ йилдирки, улар орасидаман. Бола кўнглида губор бўлмайди. Шунданми, уни гулга ўхшатгим келади.

Бола гинани билмайди. Вирпасда уришиб, бирпасда ярашади. Биз эса унинг бу фазилатини йўқка чиқаришга тиришамиз: “Яна ўша ўртоғинг билан топишиб олибсанми, кечагина уришиб қолгандинг-ку. Қанақа субутсинз боласан, ҳеч нарса бўлмагандек индамай ўйнаб кетавердингми...”, “Унинг отаси ярамас одам... У билан аҳмоқлар ўйнайди” каби мантиқсиз дашномлар билан болани беахриликка, гина-кудуратга, адоватга ўргатади. Шу тахлит боланинг пок қалбига илк бор кўролмаслик, ҳасад ва манманлик каби иллатлар илашқисади.

Бола ёлгон гапирмайди. У содда. “Дадам уйда йўқлар дегин”, дедилар”, қабилда рост сўзни айтиб қўйса жадҳимиз чиқади. Дашном берамиз. “Йўқман – десам йўқман! Кўзингни лўқ қилма, гапирчини ўрган. Хелаллайган...”, дея “тарбия” берамиз. Оз фурсат ўтгач, бизни алдашни бошлаганида, фиғонимиз фалакка ўрлайди. Боладаги яхши бир фазилат зулмат қаърига чўқади. Болалар риёкорлигини билмайди. Уйимизга меҳмон келса, дастурхонни безаб, ўзимизни олий-

жаноб қилиб кўрсата бошлаганимизда, фарзандларимиз меҳмонлар ёнига ўтириб, қўлини дастурхондаги кўзни камаштирувчи неъматларга узата бошласа, қувиб соламиз. “Меҳмон келганда ёш болалар хондан чиқиб кетиши керак”, дея ўқтирамиз.

Ҳолбуки, меҳмонларимиз орасида илмли кишилар бўлса, даврда кўп қизиқарли суҳбатлар кечади. Фарзандлар бундай давралардан четда қолгач, ўз давраси, ўз гуруҳини излай бошлайди. Бу – уларнинг бизлардан узоқлашининг бошланиши бўлади.

Бирор байрам сабаб хонадонга ака-укалар, опа-сингиллар йиғилишганда, болаларнинг тўпалони авжига чиқади. Уларга бу йўлда ҳеч қайсимиз ёрдам бериб, шўхлиқни тўпалондан ажратингиз ўргатаймиз. Боз устига “болалар жуда тарбиясиз бўлишяпти”, дея уларни айблаймиз. Агар улар тарбиясиз

бўлса, биз – айбдоримиз. Улар ўзини-ўзи тарбияламайди-ку, ахир.

Болалар гул экан, гулни ўстириш, парваришларни билайлик. Шунда гулнинг муаттар хушбўй хидидан кўнгиллар хушнуд бўлади. Акс ҳолда болалардаги фазилат ўрнини иллатлар эгаллаб, бошимизга ташвишлар тушади.

Болалар олдидаги энг катта гуноҳ – улардаги мустақил яшай олиш қобилиятини йўқ қилишимиз. Улардаги эркинлик билан эркатойлиқни жойига қўйишимиз керак. Акс ҳолда болаларимиз эркин фикрлай олмай-диган манкуртга айланади. Иккала чегара ҳам бир хилда ёқимсиз. Бизга продали, ўз фикрига эга, аини вақтда

Тарбия

тарбия-низоми бузмайдиган шахслар керак. Бундай шахслар осмондан тушмайди. Ердан ҳам ўсиб чиқмайди! Улар – тарбиямиз маҳсуллари.

Кейинги пайтда одамлар орасида пул бўлса барча орзуларга эришиш мумкин, деган тушунча илди эрта бошлади. Бу болаларни ҳам таъсирлантирмай қолмайди. Болалар орасида ўқишнинг заҳматини тотишдан кўра, бирор сўмни тикиштирса, муддао тезроқ ҳосил бўлади, деган номақбул кўникма юзага келаётгани ҳам сир эмас. Бу энди мурраккина гўдак кўнглида порахўрлик иллатининг пайдо бўлиши демак.

Болаларга ишонинг. Уларни камситиб, ўзингиздан кўнглини қолдирманг. Уларнинг дунёси хали биз англаб улгурмаган самимий, пок, уммон каби чегарасиз дунё. Бу дунёни англаганингиз сари улардаги поклик, самимийлик нури сизнинг танангизга сингити, йўлларингизни ёрта бошлайди.

Бахтимизга болажонларимиз ҳаминша гулдек покиза, қуёшдек тафтли бўлишсин. Шунда биз бу гуллардан тўйиб ҳидлаймиз, роҳатланамиз ва ҳеч қачон танамизга бу гулларнинг тикани кирмағай.

Ҳамдам ТҲИЧНЕВ,
Шайхонтоҳур тиббиёт коллежи
етақчи ўқитувчиси

Ёз фаслида барча болажонлар тоғ ён-бағирларидаги сўлим ва баҳаво оромгоҳлар кўйига шошилишади. Соғломлаштириш оромгоҳларида дам олиш эса ундан-да завқли... "Уз.Кабел" акционерлик жамияти қўшма корхонасига қарашли Бўстонлик тумани Хондайлик қишлоғида жойлашган "Зилола" болалар соғломлаштириш оромгоҳи ҳам ёз келди дегунча болажонлар билан гавжумлашади. Ушбу оромгоҳда тўрт босқич давомида республикамизнинг барча ҳудудларидан дам олувчилар келиб, мароқли ҳордиқ чиқаради. Оромгоҳ бир босқичда 389 болага хизмат кўрсатиш қувватиغا эга.

— Аслида, оромгоҳлар дам олиш масканлари вазифасини ўтаса ҳам, у ерда ўтказиладиган ва олиб бориладиган ҳар бир иш бола дунёқарашини бойитиш, ижодий қобилиятини шакллантириш, унинг ҳар томонлама маънавий камол топишига ёрдам беради. Бунинг учун оромгоҳда фаолият кўрсатаётган барча тарбиячи ва етакчилар ёз давомида ўз маҳоратларини тўла намоён этиб, бола шахсига яқиндан ёндашишлари, ундаги инсонийлик ва ижобий хислатларни шакллантиришга туртки бўладиган қизиқарли ўйинлар, турли машғулотлар билан болаларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этишлари лозим, — дейди оромгоҳ раҳбари Ғўзал Абдурахимова.

МАЪЛУМОТ ЁРНИДА

Болажонларнинг ёзги дам олиш мавсумини мароқли ўтказишлари учун жорий йилда Республика бўйича 1 минг 204 оромгоҳ фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 851 таси умумтаълим мактаблари ва касб-ҳунар коллежлари қошида ташкил этилган, 213 таси шаҳар ташқарисидида жойлашган.

Ушбу оромгоҳларда 292 минг 46 нафар, шу жумладан, стационар оромгоҳларда 153 минг 861 нафар, кундузги оромгоҳларда 138 минг 185 нафар болани соғломлаштириш режалаштирилган.

Болага дилдан яқин бўлиш керак

— Болалар билан ишлаш жараёнида етакчи аввало, ҳар бир бола билан дўст бўлсин, — дейди оромгоҳнинг 1-гурух етакчиси Шахзод Худойберганов. — Мавсум давомида унинг фелъ-атворига қараб муомалада бўлиши мақсадга мувофиқ. Баъзи болалар кўпчилик билан тезда чиқишиб кета олмайди, баъзиларининг характери жуда оғир. Бундай болалар билан ишлаш ўз навбатида, биздан катта масъулият талаб қилади. Етакчи бундай болалар билан

ОРОМГОҲ ЗАВҚИ

эҳтиёт бўлиб аста-секинлик билан дўстлашмоғи ва уни доимо эътибор марказидан қочирмаслиги керак. Биз етакчилар доимо болаларни ўз назоратимиз остига олишимиз, уларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтишини ташкил этишимиз тақозо этилади. Болалар ота-оналари бағрига соғ ва хурсанд қайтишини таъминлаш — асосий мақсадимиз. Бу йўлда бор кучимизни ишга соламиз. Болалар билан ишлаш жараёнида тўғриси, ўзим ҳам болаликка қайтгандай бўламан.

— Оромгоҳга келиб янги дўстлар орттирдим. Бу ерда мазза қилиб дам олмоқдамиз. Мураббий ва етакчиларимиз қизиқарли машғулотларда янги ўйинлар ўргатишмоқда. Бўш вақтларимизда эса дўстларим билан тўғарақларга борамиз. Менга кўпроқ мохир қўллар ва инглиз тили тўғараги машғулоти ёқади. Мохир қўллар тўғарагида устозимиз Сабина опа билан ҳар хил ўйинчоқлар ва буюмлар ясаймиз. Ўз қўлим билан ясаган нарсаларимни уйимга олиб бориб, бувижонимга совға қилмоқчиман. Яна бир сеvimли машғулотларимдан бири оромгоҳ сузиш ҳавзасидаги машқлардир. Ушбу машқлар соғлом ва чиройли қомат эгаси бўлишимизга ёрдам беради. Мен келаси йил ҳам албатта, бу оромгоҳга дам олгани келаман, — дейди Алишер Санжаров.

Оромгоҳда болалар хавфсизлигини назорат қилиш ишлари ҳам тартибли йўлга қўйилган. Ҳар бир жиҳоз кунда текширилади.

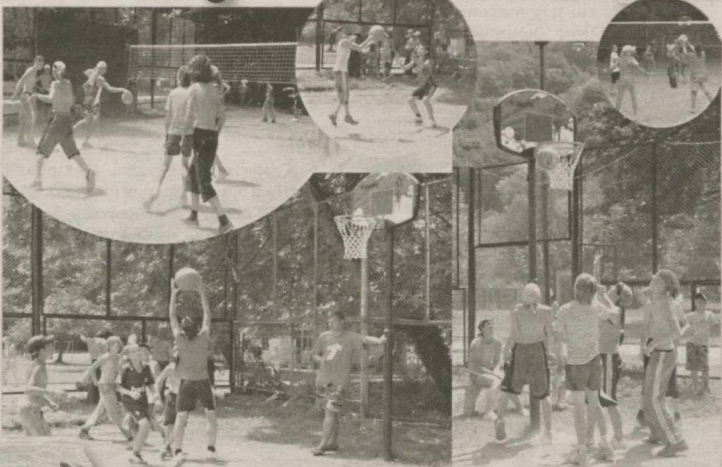
Мавсум бошида болалар билан ёнги хавфсизлиги қоидалари ва уларга амал қилиш ҳақида давра суҳбатлари ўтказилди. Уларнинг бу ерда хотиржам дам олишлари ва мириқиб ҳордиқ чиқаришлари учун барча хавфсизлик чоралари кўрилган.

— Болалар оромгоҳда мароқли дам олиши билан бирга жисмоний ҳамда руҳий жиҳатдан нормал ривожланиши учун овқатланишни тўғри ташкил этиш катта аҳамиятга эга, — дейди оромгоҳ бош ошпази Ортиқали

Ёз — ҳамиша соз

ўткир зираворланган гўшт ва балиқ таомларини ҳам бермаслик лозим. Болалар кунига 4 маҳал овқатланиши ва кўпроқ мевалар истеъмол қилиши керак.

Оромгоҳ ўзига юклатилган вазифаларга мувофиқ, болаларнинг ҳар томонлама камол топиши, хусусан, уларнинг шахси, қизиқишлари, мустақил билим олиши ва ижодий меҳнат қилиши

Зайнулдин. — Болалар овқати хилма-хил бўлиши зарур. Сабаби бир хилдаги овқат иштаҳани бўғайди. Улар учун тайёрланаётган таомда аминокислоталарга бой оқсиллар бўлиши муҳим. Сут, творог, тухум, гўшт сингари маҳсулотлар оқсилларга бойлиги боис оромгоҳ таомномасидаги овқатларга мунтазам қўшилиши доимо назорат қилинади. Айниқса, сут маҳсулотларига эҳтиёткор бўлиш талаб этилади. Чунки сут маҳсулотлари иссиқ ҳавода тез айнибди ва истеъмолга яроқсиз ҳолатга келиб қолади.

Болалар овқатига ишлатиладиган масаллиқлар янги ва юқори сифатли бўлиши керак. Уларга хом, яхши иппирилмаган ёки дудланган гўштни бериш тавсия этилмайди. Шўр ёки

учун зарур шарт-шароитлар яратиб бермоқда. Ижодий имкониятларини ривожлантиришга қаратилган тўғарақлар ташкил этилган. Шунингдек, болалар билан санъат ва ҳунармандчилик йўналишлари бўйича машғулотлар ўтказилмоқда. Қобилиятли, иқтидорли болаларни аниқлаш, уларнинг шахсини ривожлантиришга қаратилган мусобақалар, техник, бадий ижодиёт, ўлкашунослик, экология ва бошқа йўналишлардаги тадбирларни ташкил этиш оромгоҳ мутасаддиларининг асосий вазифаларидан бирига кириди. Соғломлаштириш мавсумидан ташқари вақтларда бу ерда шартнома асосида турли ташкилотлар билан семинарлар, спорт мусобақалари ва бошқа тадбирлар ўтказилади. Албатта, бу ишлар эртаимиз эгаларининг ҳар жиҳатдан баркамол улғайишлари учун муҳим аҳамиятга эга.

Ифтихор СИДДИҚОВ,
"Оила ва жамият" мухбири

Яқинда соҳибда бир нечта оқ толалар пайдо бўлганини сездим. Уларни йўнотгим келяпти. Бироқ, эшитишимча, оқ соҳни юлш мумкин эмас экан. Шу ростми?

Раҳим Абдусаматов,
Тошкент вилояти

СОЧЛАРИМГА ОҚ ТУШДИ...

Мунзира Артикова, невропатолог:

— Ҳақиқатан ҳам оқарган соч толаларини юлиб ташлаб бўлмайди. Юлиб олинган соч ўрнида маълум вақтдан сўнг яна қайтадан оқ толалар ўсиб чиқади. Қолаверса, бу усул билан фақатгина соч плдизини жараҳатлаш мумкин. Очиқлиб қолган соч илдизига турли хил моддалар тушиши ҳам эҳтимолдан холи эмас. Бу шаклланаётган соч илдизига таъсир ўтказиб, унинг бўёқдорлик хусусиятини бузади ва оқ сочларнинг янада кўпроқ пайдо бўлишига сабаб бўлади. Шунинг учун агар сиз бир нечта оқ толаларингиздан халос

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

бўлишни истасангиз, яхшиси вақти-вақти билан уларни қайчилаб турунг. Ёшга оид бошқа ўзгаришларнинг олдини олиш учун эса таркибда А, С, Е ва В гуруҳидаги витаминлар бўлган маҳсулотларни кўпроқ тановул қилиб туриш фойдалар. Улар каторига мева-сабзавотлар, ёнғоқ ва сут маҳсулотлари кириди. Шунингдек, дам олишни ҳам унутмаганингиз маъқул. Чунки, кўп ҳолларда сочининг бевақф оқаришига витамин танқислиги ва асаб зўриқилишининг юзага келиши сабаб бўлади.

Ҳомиладорман. Негадир тез-тез кесак егим келаверади. Айтмиш-чи, бу менда қандайдир касалликнинг вуҷудга келаятганидан далолат эмасми? Кесак ейишнинг ҳомиламга зарарли таъсири йўқми?

Сарвара Расулжонова,
Сурхондарё вилояти

КЕСАК ЕЙИШ КАМҚОНЛИКДАН ДАРАК

Асемгул Карабекова, терапевт:

— Организмда темир моддасига бўлган эҳтиёж ҳомиладор аёлда ҳомиланинг ривожланиши ҳисобига бошқаларга нисбатан 3-6 баробар юқори кўрсаткични ташкил этади. Аксарият ҳолларда овқатланиш йўли билан камқонлиқнинг олдини олиш қийин кечади. Оқибатда камқонлик туфайли организмнинг барча аъзо ва

тўқималари азият чекади, уларнинг фаолияти сустлашади, иммунитетнинг пасайиши кузатилади. Бу ҳасталикка чалинганларда кесак, бўр, гулвата, хом хамирларни истеъмол қилиш каби ғайриоддий не-такларнинг пайдо бўлиши, ксеросин, бензин, бўёқ ҳидларини ёқтириши ҳамда тирноқларнинг мўрт, синадиган, ғадир-будур бўлиб қолиши каби ҳолатлар кузатилади. Агарда сиз ўзингизда ушбу кўринишларни сезаятган бўлсангиз, албатта ши-фокорга мурожаат қилиб, унинг олдини олишингиз лозим. Анемия ҳомиладор аёллар учун хатарли касаллик ҳисобланади. Турли асоратлар қолдириши оқибатида болаларда темир захираси етарли бўлмай, бу уларнинг чала ёки кам вазн билан туғилишига олиб келиши мумкин. Шу ўринда яна бир тавсияни айтиб ўтиш ўринли. Ҳасталикни даволашда таомномага ишл қўқат ва сабзавотлар, ловия, нўхат ва мош қабилирни кўшиб тановул қилиш фойдадан холи бўлмайди.

Фарзона Набиева
тайёрлади.

ЗИЁРАТДАН МУДДАО – ИБРАТ

Мулоҳаза учун мавзу

ёхуд зиёрат одобини унутмайлик

Халқимиз улуг аждодларимизни – илмда беназир алломаларимиз, азиз авлиёларимизни ихлос билан эъзозлайди. Имкон топилди дегунча, беш-ўн киши жам бўлиб, ҳали Бухоро, ҳали Самарқанд, ҳали Хоразм ёки Фарғона томонларга сафарга отланади. Ёлгорликларни, Имом Бухорий, Нақшбанд, Марғиловий, Термизий, Паҳлавон Маҳмуд сингари боболар қабрларини зиёрат қилади.

Истиқдольнинг илк йилларидан Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси ва раҳнамолигида мамлакатимиздаги барча муқаддас қадамжолар ободонлаштирилди, тарихий обидаларимиз қайта тикланди. Қадимий шаҳарларимизнинг, буюк боболаримизнинг юбилейлари халқроқ миқёсда кенг нишонланди. Аждодларга, уларнинг бой маънавий меросига эҳтиром кўрсатиш, ҳаёти ва илмий асарларини чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб қилиш, ёшларимизни улуг аждодларимизга ҳурмат руҳида тарбиялаш миллий сиёсатимизнинг устувор тамойилларидан саналади. Ўтган 25 йил давомида бу борада бетемсол ишлар амалга оширилди. Неки қилинган бўлса, барчаси кўз ўнгимизда бажарилди. Худди эртақдагидек харобалар ўрнида маҳобатли бинолар, чанг-тупром қўчалар ўрнида кенг ва раvon йўللار, хиёбонлар пайдо бўлди.

Тўғри, ҳаммамиз ҳам амалга оширилган ишлар ҳақида тўлиб-тошиб гапиришни, буюк аждодларимиз номини санашни, улар билан фахрланишни яхши кўрамиз. Бунга ҳаққимиз бор, албатта. Аммо улар қолдирган илмий меросни, уларнинг ҳаётини нечоқлик биламиз? Буюк боболаримизга муносиб бўла олаямизми? Илм-фан, одоб-ахлоқ, дину диёнат, иймон-этикод бобда аҳволимиз нечук? Энг муҳими, шошиб бораётганимиз ўша қадамжони зиёрат қилиш қоидаларидан, одобидан бохабаримизми? Мулоҳазаларимиз шу ҳақда.

ЗИЁРАТ – ИБРАТДИР

Дилноза Боқиева, ўқитувчи, Қашқадарё вилояти:

– Яқинда Занги ота мақбараси зиёратига бордим. Зиёратгоҳ ниҳоятда гавжум, ён-атрофдан келган қарилар, хотин-халаж, бола-бақра кўп. Зиёратгоҳ мутасаддилари томонидан қабрдаги азиз зотнинг таҳеили, устоз ва шогирдлари, касби-корита доир ёзиб қўйилган маълумотларни ўқиб мамнун бўлдим. Маълумотлар охирида: “Қабрга сизгилмайди, Аллоҳга сизгиллади, қабрдан бирор нарса сўралмайди, Аллоҳдан сўралади. Аке ҳолда, Аллоҳга ширк келтирган бўласиз” мазмунидаги эслатмани ўқиб, яна бир бор қувондим. Маълумотнома лавҳасидаги ёзув шариятимизнинг аҳқомларига тўла мос. Аммо зиёратчиларнинг баъзи амаллари – қабр олдида ўтириб, ундан фарзанд ёки касалига шифо тилаш, кўча-кўйда қадамжого келгувчилардан ачка тиланиб юрган болаларнинг кўплиги — кишининг дилини

бироз хира тортиради.

Табийки, улуг зиёратгоҳларга ибрат учун борилади. Зиёратдан муддао ҳам шу аслида...

РИВОЯТ

Бир куни Шайх Ҳасан Басрий ҳазратлари қабристонда овқат еб турган бир кишини кўриб:

– Бу киши мунофиқдир! Зеро, шу қадар ўлиқлар ҳузурида туриб, кўнглига қўркув тушмас, томонидан овқат ўтар, охиратни ўйламаз. Бу мунофиқлик аломатидир! – дедилар.

«Тазикират ул-авлиё» китобидан.

“СОТИБ ОЛИШГА МАЖБУРСИЗ”

Алишер Иргашев, мухандис-дастурчи, Андижон вилояти, Асака тумани:

– Ҳазрати Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳи эшиги олдида бир тўда аёллар туриб олиб, ўтган-қайтган борки, ҳоли жонига қўйишмайди. Улардан бири кўярда-қўймай кўлимга тумор, тасбеҳларни тутқади. Бирров кўрган бўлиб, қайтариб бермоқчи эдим “Э, йўқ. Қўлингизга олдингиз, энди сотиб олишга мажбурсиз”, деб оёқ тираб олса денг. Тасбеҳнинг пулини тўладим-у, туморни қайтардим. Шунда халиги аёл тап тортмасдан: “Яхши қилмадингиз. Йўлга кетадиган одамсиз. Ҳифзу

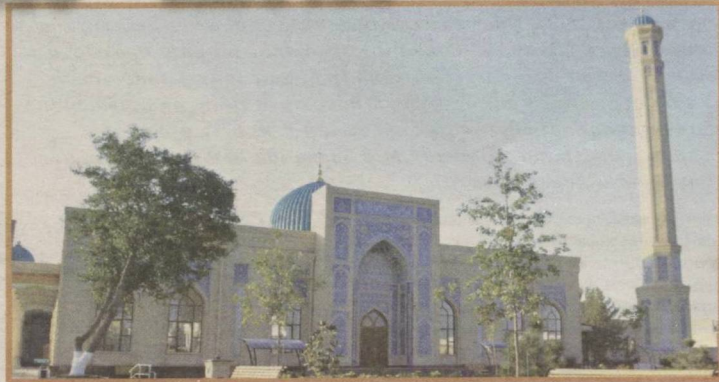

ҳимоядан ўз хоҳишингиз билан кечяпсиз, қаранг лекин” деди. Юрагимни аллақандай зулмат қоплади. Инсон зиёратга руҳи таскин топиши, кўнгли ёришиши учун боради-ку, ахир. Бу аёллар бўлса, арзимаган пулни деб...

ТИРИКЧИЛИК МАНБАИГА АЙЛАНГАН ЖОЙЛАР...

Гулурух Раҳимова, тадбиркор, Яккабоғ тумани:

– Аслида, ирим-сиримларга тобу тоқатим йўқ. Лекин фирмамиз бир нечта автотранспорт сотиб олгач, танишларим: “Ҳар куни рудадан, ихлос қилсанг ҳам бўлмайсан. Довуд пайгамбар темирчиларнинг пири ҳисобланади”, деявергач, Самарқанддаги Ҳазрати Довуд зиёратгоҳига бордим. Бордим, борганларимга минг пушаймон бўлдим. Бу зиёрат эмас, талончилик. Тоғни урса талқон қиладиган ёш-ёш йигитчалар ҳар қадамда қандай қилиб бўлмасин сиздан пул ундиришга уринади. Ҳар бир қадамнинг учун пул тўлашингиз керак. Ҳеч замонда ёнғоқдек келадиган тошчаларни ҳам сотадими, одам. “Ихлос қилиб, олинг, мошинали бўласиз”

дейишди. Сотиб оладиган аҳмоқ бор экан, сотаверишди-да тўғри келган нарсани... Инсон қилаётган ишини ўзи англаб етмаса ва оқибатда ўзидан уялмаса, танбеҳу дакки беҳуда экан...

МОЗОРДА ЖОНЛИҚ СЎЙИШ – ШИРКДИР

Раҳматуллоҳ қори Сайфитдинов, Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани “Мирзо Юсуф” жомеъ масжиди имом хатиби:

– Мозорларда жонлиқ сўйиш катта ширк бўлиб, уни қилган одам Расулulloх соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг Алиё разияллоҳу анҳудан ривоят қилинган ҳадисига кўра лаънатлангандир: “Аллоҳ Аллоҳдан бошқаси учун (атаб жонлиқ) сўйган кишини лаънат қилди”. Ҳадисдан кўриб турибмизки, улуг зиёрат жойларга бориб уларнинг ҳақларига атаб қилинган ҳар қандай эҳсон ва қурбонликлар лаънатланган. У эҳсоннинг барча таомлари ҳаром ҳукмида бўлади. Чунки, Аллоҳдан бошқа ҳар қандай улуг авлиё ва зи-

ёрат жойларига атаб қилинган эҳсон ва қурбонликлар жоиз эмас.

ЗИЁРАТ ОДОБЛАРИ

Давронбек Мақсудов, Тошкент Ислам Университети исломшунослик кафедраси mudiri:

– Пайгамбаримиз Муҳаммад (сав): “Сизларга ўзимдан кейин иккита насиҳат қилувчини қолдириб кетаман. Бири гапириб насиҳат қилувчи, бири индамай насиҳат қилувчи. Бири – Қуръони карим, бири – ўлим” дея марҳамат қилган эканлар. Бундан келиб чиқадик, зиёратдан мақсад охиратни эсга олиш ва шу аснода руҳий покликка эришиш. Ҳар нарсдада меъёр, одоб бўлгани каби зиёратнинг ҳам ўзига хос меъёрлари, риоя қилиниши шарт бўлган одоблари мавжуд.

Абдулатиф Аллоқулов, Тошкент Ислам университети исломшунослик кафедраси катта илмий ходим-изланувчиси:

– Буюк бир зотнинг қабрини зиёрат қилиш учун борган одам агар унга робита қилса, яъни дунё ишларини ўйлабмасдан, қалбига-хаёлига ҳеч нарсани келтирмай, у зотнинг руҳини сезги органлари орқали сезилмайдиган бир нур деб фарз қилиб, буни қалбига келтирса, ўша руҳдан зиёратчининг қалбига файз оқиб кела бошлайди. Чунки авлиёларнинг руҳлари файз манбаидир. Манбани қалбига олиб келган киши унинг файзига, неъматига, билинмайдиган эҳсонларига албатта эришади. Шу тариқа руҳи қувват олиб, қомиллашади.

Қабрларни зиёрат қилиш суннат амалларидандир. Чунки Пайгамбаримиз алайҳиссалом муборак ҳадисларида шундай деганлар: “Сизларга қабрлар зиёратини тақиқлаган эдим, мана энди қабрларни зиёрат қилаверинглар, зеро у сизларга охиратни эслатади” (Имом Термизий).

Аммо улуг зотлар зиёратига бориб

“Ой, Фалончи Ҳазратим, менга фарзанд беринг”, “... Менга давлат беринг”, “... мен ўқишга кирай” каби аллома-авлиёлардан тилагини тилаш жуда номақбул иш. Дуо Аллоҳга қилинади, истак, ҳожат Аллоҳдан сўралади. Фақат дуо мобайнида зиёратига борган зотнинг номи келтирилиб “Аллоҳим, мана шу бандангнинг Сенинг олдиндаги ҳурмати ҳаққи мени ноумид қайтармагин!” дея сўралса жоиз саналади.

Аёллар учун қабристон зиёрати ман қилинмаган. Бироқ қабр зиёратига борган аёллар мазор бошларига бориб дод солиб йиғлашлари, чироқ ёқиш каби бидъат амалларни бажаришлари маъқул эмас. Албатта бидъатлардан узоқлашиш ва Ислам дини буюрган одоб-ахлоқ қоидаларига риоя қилган ҳолда зиёрат қилиш керак.

Тарихий, маънавий ва маданий меросни сақлаш ҳар биримизнинг бурчимиз ҳисобланади. Зиёрат чоғида зиёрат одобларига риоя қилиш ва яхшиликда қомил ажрга муассар бўлиш лозим. Муқаддас қадамжоларга, зиёратгоҳларга ибрат истагида қилаётган сафарларимиз хайрли бўлсин.

Ўмида АДIZОВА

Оила ва жамият

Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газета

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, “Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш” ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент – 100000.
Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс)
233-28-20, Котибият:
233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Газета 2013 йил 20 мартда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 10-2995 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 736. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 3906. Баҳоиси келишилган нархда.

Босишга топшириш вақти — 15:00 Топширилди — 15:00

Масъул муҳаррир: О. Жумабоев
Мусаххилар — С. Сайдалимов,
К. Адашбоева

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди
Саҳифаловчи — А. Маликов

ISSN 2010-7609

1 2 3 4 5